

بنیاد فیریه فواجه نصیر طوسی

آیین‌نامه کمیسیون عفو و بخشودگی

مصوب آذرماه ۱۳۷۳

فصل اول - تشکیلات و روشن کار

ماده ۱ - کمیسیون عفو و بخشودگی از پنج نفر اشخاص آشنا به احکام شرع و قانون و تشکیلات قوه قضاییه تشکیل می‌گردد که توسط رییس محترم قوه قضاییه به محضر مقام معظم رهبری مد ظله العالی پیشنهاد شده و پس از تایید معظم له از سوی رییس محترم قوه قضاییه برای سه سال انتخاب می‌شوند.

تبصره ۱ - اعضا از بین خود یک نفر را به عنوان رییس و یک نفر را به عنوان دبیر انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۲ - جلسات کمیسیون با حضور حداقل سه نفر از اعضا رسمیت خواهد یافت و اتخاذ تصمیم با اکثریت اعضا حاضر در جلسه خواهد بود.

ماده ۲ - کمیسیون عفو و بخشودگی در حد نیاز و تشخیص در مراکز استانها و شهرستانها هیاتی مرکب از رییس دادگستری، قاضی تحقیق زندان و رییس زندان را برای بررسی وضعیت متقاضیان عفو و اعلام نظر به کمیسیون تشکیل خواهد داد ریاست هیات با رییس دادگستری خواهد بود.

تقاضاهای رسیده به کمیسیون عفو از ناحیه محکومین و خانواده آنان جهت بررسی و اعلام نظر به کمیسیون عفو، به روسای هیاتهای مذکور در این ماده ارسال خواهد شد.

ماده ۳ - هیاتهای مذکور پس از انجام تحقیقات لازم و اخذ نظریه اداره اطلاعات در رابطه با گروهکها و محکومین امنیتی و نظریه ستاد مواد مخدر در رابطه با محکومین مواد مخدر، نظرسازمان قضایی نیروهای مسلح در رابطه با محکومین نظامی، گزارش کاملی از وضعیت محکومین استان را به طور مستدل و مستند همراه با جمع بندی و پیشنهاد به کمیسیون عفو و بخشودگی ارسال می‌نمایند.

ماده ۴ - کمیسیون عفو به طور مرتب تشکیل جلسه داده و پیشنهادات واصله از هیاتها را بررسی و در صورت تصویب فهرست اسامی این قبیل محکومین توسط رییس کمیسیون عفو تقدیم ریاست محترم قوه قضاییه خواهد شد.

ماده ۵ - ریاست قوه قضاییه در صورت تایید مصوبات کمیسیون عفو فهرست اسامی مورد تصویب کمیسیون را حداقل پانزده روز قبل از یکی از مناسبت های مقرر به محضر مقام معظم رهبری پیشنهاد و نتیجه را جهت اجرا به ریاست کمیسیون عفو اعلام می‌نمایند.

ماده ۶- ریاست کمیسیون عفو بلافاصله پس از دریافت فرمان عفو فهرست اسامی عفو شدگان را به اداره عفو و بخشودگی جهت ابلاغ به دادسراهای مجری حکم ارسال می‌دارد.

ماده ۷- کمیسیون عفو در اجرای منویات مقام معظم رهبری و رسیدگی دقیق و تامین مصالح فردی و اجتماعی محکومین و جلوگیری از سو استفاده های احتمالی و اینکه اعمال عفو، اجرای کیفر را بی هدف جلوه ندهد و درک واقعی و عمیق مسایل مبتلی به محکومین و خانواده آنان و اطلاع از موقعیت های اجتماعی و سیاسی و بافت مناطق و احراز ضرورت یا عدم ضرورت اعمال عفو در نقاط مختلف کشور، موظف است در موارد لازم به شهرستانها و استانها عزیمت و با همکاری هیاتهای مذکور در ماده ۲ وضعیت محکومین را بررسی و اعلام نظر نماید.

تبصره - هزینه های کمیسیون و فوق العاده اعضا و کارکنان و هیات ها و تهیه امکانات از قبیل اتومبیل و... از محل بودجه خارج از شمول محاسبات عمومی که ریاست محترم قوه قضاییه در اختیار ریاست کمیسیون عفو قرار خواهند داد تامین خواهد شد، ترتیب و نحوه پرداخت طبق دستور العملی خواهد بود که به تصویب ریاست محترم قوه قضاییه می‌رسد.

فصل دوم - مناسبتهای عفو و بخشودگی

ماده ۸- مناسبتهای عفو و بخشودگی به شرح زیر می‌باشد:

۱- مبعث حضرت رسول اکرم (ص): ۲۷ رجب

۲- ولادت حضرت رسول اکرم (ص): ۱۷ ربیع الاول

۳- ولادت حضرت امیرالمومنین (ع): ۱۳ رجب

۴- ولادت حضرت امام حسین (ع): ۳ شعبان

۵- ولادت حضرت قائم (عج): ۱۵ شعبان

۶- عید سعید فطر: اول شوال

۷- عید سعید قربان: ۱۰ ذی الحجه

۸- عید سعید غدیر: ۱۸ ذی الحجه

۹- سالروز پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی: ۲۲ بهمن

۱۰- سالروز جمهوری اسلامی: ۱۲ فروردین

۱۱- عید نوروز: اول فروردین

تبصره - در صورت لزوم ریاست قوه قضاییه با کسب نظر از مقام معظم رهبری می‌تواند دستور تشکیل کمیسیون را به مناسبتهای دیگر به رییس کمیسیون بدهد.

فصل سوم - شرایط و سیاستهای عفو و تخفیف در مجازاتها

ماده ۹ - در پیشنهادات عفو و تخفیف مجازاتها، رعایت شرایط و نکات زیر برای کمیسیون عفو و بخشودگی لازم الاتباع می‌باشد:

- ۱ - اصلاح مجرم و توجه به شخصیت محکوم و خانواده وی.
- ۲ - توجه به ضرورتها و مصالح اجتماعی، سیاسی، جغرافیایی.
- ۳ - مستثنی نمودن حق الناس از شمول عفو، خصوصا قتل‌های عمد.
- ۴ - شمول عفو نسبت به محکومینی که به علت عجز از پرداخت جزای نقدی در زندان به سر می‌برند خصوصا برای محکومینی که تا سقف یک میلیون ریال جزای نقدی محکوم شده و به لحاظ ناتوانی از پرداخت آن زندانی هستند.
- ۵ - توجه به سوابق اجتماعی محکوم و لحاظ نمودن سوابق کیفری وی از جهت تکرار جرم و همچنین تعدد جرم.
- ۶ - اخذ نظر صریح مسوولین و مراجع ذی ربط در خصوص محکومین از قبیل وزارت اطلاعات، سازمان قضایی و...
- ۷ - مستثنا نمودن جرایم خاص از قبیل جاسوسی، ارتشاء، زنا، به عنف، آدم ربایی، سرقت مسلحانه از شمول عفو و بخشودگی.
- ۸ - تنافی نداشتن عفو اعطایی با امر قضا یا کیفیتی که احکام صادره بی مفهوم و بی معنا جلوه ننماید.
- ۹ - سری بودن تمام مراحل عفو.
- ۱۰ - توجه به رهنمودها و تدابیر و منویات رهبر معظم انقلاب اسلامی در مقاطع اعطای عفو.

فصل چهارم - موارد شمول عفو و تخفیف

ماده ۱۰ - تقاضا و پیشنهاد عفو و تخفیف برای محکومیت‌های ذیل پذیرفته می‌شود:

- ۱ - کلیه محکومیت‌های اعدام (به استثناء قصاص نفس) حبس و جزای نقدی و شلاق که از ناحیه مراجع قضایی (دادگاه‌های عمومی، انقلاب، نظامی، ویژه روحانیت) و قانونی صادر شده است.
- ۲ - کلیه محکومیت‌های محرومیت از حقوق اجتماعی و یا اقامت و یا ممنوعیت از اقامت در محل معین.
- ۳ - کلیه محکومیت‌های تکمیلی و تبعی صادره از مراجع قضایی و قانونی.
- ۴ - کلیه محکومیت‌های اضافی خدمت سربازی و یا تنزیل درجه پرسنل نیروهای مسلح.

تبصره ۱ - در مورد احکام اعدام (به استثنای قصاص نفس) چنانچه پس از صدور حکم قطعی محکوم به اعدام و یا خانواده وی درخواست عفو نماید حسب مورد رییس هیات یا دادستان موظف به ارسال تقاضای محکوم علیه و پرونده مربوط با اظهار نظر صریح به ریاست کمیسیون عفو می‌باشند، کمیسیون عفو فوراً در وقت فوق العاده و حداکثر تا دو ماه از تاریخ دریافت تقاضا در خصوص مورد رسیدگی نموده و اعلام نظر می‌نماید، اجرای حکم تا اعلام نتیجه به وسیله رییس کمیسیون عفو به تاخیر خواهد افتاد.

تبصره ۲- در صورت موافقت با عفو محکوم به اعدام کمیسیون حق ندارد بیش از دو درجه تخفیف برای وی منظور و مجازات را کمتر از پانزده سال حبس تعیین نماید مگر بنا به فرمان مقام معظم رهبری.

تبصره ۳- برای محکومانی که تقاضای عفو آنان از طرف کمیسیون عفو رد شده است، پیشنهاد مجدد عفو در صورتی بلامانع است که علت رد منتفی شده باشد.

ماده ۱۱- اداره عفو و بخشودگی موظف است که پیشنهادات و تقاضاها را به ترتیب تاریخ وصول، ثبت و به کمیسیون ارسال دارد.

تبصره- ریاست کمیسیون می‌تواند در صورت تشخیص ضرورت پرونده‌هایی را خارج از نوبت در کمیسیون مطرح نمایند.

ماده ۱۲- در خصوص دستورات ریاست کمیسیون جهت تکمیل تقاضا و پیشنهادات یا هرگونه اطلاعاتی که برای اتخاذ تصمیم کمیسیون ضرورت دارد کلیه مراجع قانونی موظف به ارسال پاسخ به کمیسیون عفو می‌باشد.

ماده ۱۳- در پیشنهاد عفو یا تخفیف مجازات، امور زیر درج می‌شود:

۱- مشخصات محکوم علیه شامل: نام و نام خانوادگی، شهرت، نام پدر، سن، تاهل، سواد، اولاد و تابعیت.

۲- تاریخ شروع به اجرای مجازات و مدتی که محکوم علیه قبل از شروع به اجرا در زندان بوده است.

۳- تعداد عایله محکوم علیه و وضع معیشت آنها.

۴- میزان تاثیر مجازات در روحیه محکوم علیه.

۵- رونوشت کیفرخواست، دادنامه قطعی مورد اجرا، سوابق کیفری.

۶- مدارک لازم مبنی بر رضایت شاکی و یا مدعی خصوصی.

۷- موجبات پیشنهاد عفو به شرح ماده ۱۰.

ماده ۱۴- مقررات این آیین نامه نافه اختیارات قانونی ریاست قوه قضاییه نخواهد بود.

ماده ۱۵- این آیین نامه در ۱۵ ماده و ۸ تبصره در تاریخ ۱۳۷۳/۹/۱۹ توسط ریاست قوه قضاییه به محضر مقام معظم رهبری پیشنهاد و مورد تصویب معظم له قرار گرفت.